

ORTAKLAŞA REKABET VE SEKTÖR BİRLİKTELİĞİ ORTAK AKILTOPLANTISI

*18-19-20 Ocak 2013
Royal Holiday Palace_Antalya*

Reşat GÜNEY Yönetim Danışmanı
Melih FALAY

Etiler Mahallesi Evliya Çelebi Cad. No:3 Kat:2 Ofis:17 Murat paşa/Antalya
Telefon 0 242 312 8846-47 Faks:0 242 322 8846
www.omcturkiye.com

KONU BAŞLIKLARI

Ülkemizde Süs Bitkileri Tarımsal Arazi Varlığı ve Yapısı.....	3
Dünyada Süs Bitkileri Sektörü.....	3-4
Türkiye’de Süs Bitkileri Sektörü.....	5-6-7
Türkiye’de Süs Bitkileri İhracatı.....	8-9
Yönetici Özet.....	10-11
Ortaklaştırılmış Sorunlar.....	11-13
Bütünleştirilmiş Gelecek Tasarımları.....	13-16
Projeler.....	16-26
Katılımcılar.....	27

SEKTÖRE GENEL BAKIŞ

ÜLKEMİZDE SÜS BİTKİLERİ TARIMSAL ARAZİ VARLIĞI VE YAPISI

Süs Bitkileri Sektörü Sınıflandırması

Süs bitkileri sektörü, bitkisel üretim içinde önemli bir yere sahip olan ve ekonomiye büyük katma değer sağlayan etkili bir sektör olarak kabul edilmektedir. Ülkemiz çok çeşitli ekolojik bölgeye sahip olup, iklim ve toprak özellikleri bakımından süs bitkileri yetiştiriciliğine son derece uygundur ve aynı zamanda bir çok süs bitkisinin gen kaynağıdır.

Süs bitkileri, yaygın olarak kullanım amaçlarına göre sınıflandırılmaktadır.

Kesme Çiçekler

Kesme çiçek amaçlı yetiştiricilik ve yetiştirilen türleri içermektedir.

İç Mekân (Saksılı) Süs Bitkileri

İç mekanda kullanılmak üzere saksı ve kaplarda yetiştirilerek pazarlanan bitki tür ve çeşitlerini kapsamaktadır.

Dış Mekân Süs (Tasarım) Bitkileri

Dış mekanda peyzaj uygulamalarında kullanılmak üzere üretilip pazarlanan tür ve çeşitleri içermekte, süs ağaç ve ağaççıkları, mevsimlik tek ve çok yıllık çiçekler, yer örtücü olarak kullanılan diğer türler ve süs çimleri bu sınıf içinde değerlendirilmektedir.

Çiçek Soğanları

Bu sınıf ülkemiz gerçeklerinden doğmuş, ihraç edilmek üzere doğadan toplanan ve/veya kültür koşullarında üretimi yapılan doğal soğanlı, yumru ve rizumlu bitki türlerini (geofitleri) kapsamaktadır

Dünyada Süs Bitkileri Sektörü

Dünyada süs bitkileri üretimi 20. yüzyıl başlarında önem kazanmaya başlamıştır. Günümüzde süs bitkileri sektörü dünya üzerinde hızlı değişim görülen bir sektör olarak nitelendirilebilir. Küreselleşme ve bunun dünya üzerinde değişik bölgelerdeki gelire olan etkisine bağlı olarak çoğu ülkede kişi başına düşen süs bitkileri tüketiminin arttığı görülmektedir. Buna bağlı olarak dünya üzerindeki rekabet de artmaktadır. Bazı geleneksel pazarlarda artık bozulma görülmekte, diğer yanda yeni ülkeler pazarda yer almaya çalışmaktadır.

ABD, Japonya, İtalya, Hollanda gibi geleneksel üretim yerlerinin yanında, Latin Amerika ve Afrika'da üretim çok hızlı artış göstermektedir. Son yıllarda süs bitkileri üretiminde iklim koşulları ve ucuz işgücü gibi avantajlara sahip olan Kolombiya, Ekvador, Etiyopya ve Kenya gibi ülkeler dünyanın en önemli kesme çiçek üreticisi ve ihracatçısı ülkeleri konumuna

gelmişlerdir. Geleneksel merkezlerde ise üretim alanları aynı kalmakla veya azalmakla birlikte, verimlilik artışına gidilmeye başlanmıştır. Süs bitkilerinin arzı dünyada artış eğilimindedir.

ÜRETİM

Dünya üzerinde 50'den fazla ülkede süs bitkileri üretimi yapıldığı bilinmektedir. Üretim yapılan önemli bölgeler alan büyüklüklerine göre Asya, Kuzey ve Güney Amerika, Avrupa, Afrika ve Orta Doğu'dur.

Asya

Asya ülkeleri Dünya kesme çiçek üretim alanlarının % 64'üne sahip olup; en önemli üreticileri Çin ve Hindistan'dır. Çin, dünya kesme çiçek üretim alanlarının % 54'üne sahiptir; tek başına dünya üretiminin % 11'ini sağlamaktadır.

Japonya da çiçekler ve saksı bitkilerinde önemli bir üretici ülkedir. Ancak iç pazara yönelik üretim yapmaktadır. Asya pazarında Tayland, Malezya gibi ülkelerde de üretim artmaktadır. Özellikle Japonya pazarına yönelik üretim vardır. Güney Kore, Tayland ve Tayvan'ın üretiminde orkide gibi kesme çiçekler ağırlıklıdır. Hindistan'da süs bitkileri sektörü oldukça önemli bir sektör konumuna gelmiştir. Hindistan'ın bazı özellikleri süs bitkileri üretimi için oldukça elverişlidir. Yeterli güneş ışığı, yüksek sıcaklık, iyi toprak kalitesi, su kaynakları, düşük işçilik ve yatırım ücretleri avantajlarına sahip olan ülkenin kalite standartları henüz Avrupa ve Asya pazarlarının gereksinim duyduğu yüksek standartları karşılayamayacak kadar düşüktür.

Avrupa

Avrupa Birliği, dünya üzerinde hektar (ha) başına verimliliğin en fazla olduğu bölgedir. En önemli üretici ülkeler; Hollanda, İtalya, Almanya, Birleşik Krallık ve İspanya'dır. Avrupa Birliği ülkelerinde üretim alanları ve üreticilerin sayıları giderek azalmaktadır. Buna karşın üretim miktarı kesme çiçeklerde değişmezken, canlı bitkiler ve soğanlarda artmaktadır. Toplam üretim miktarının değişmemesi üretimde sağlanan verimlilik artışının göstergesidir.

Orta Amerika

Orta Amerika'da; Meksika, Kolombiya, Ekvator; Güney Amerika'da ise Brezilya önemli üretici ülkelerdir. Bu ülkelerin iklim şartlarının elverişli olması, arazi ve işçilik maliyetlerinin düşük olması gibi üretim avantajları bulunmaktadır. Latin Amerika ülkeleri uygun iklim şartları, yabancı yatırımlar ve bilgi sayesinde hem Amerika hem Avrupa pazarı için önemli bir ihracatçı bölge haline gelmiştir. Bu bölgenin süs bitkileri üretiminde sahip olduğu avantajların başında iklimsel koşullar, ucuz arazi ve ucuz işgücü ve Kuzey Amerika pazarına yakınlık gelmektedir. Son yıllarda bu ülkelere süs bitkileri üretimi üzerine Avrupalılar tarafından yabancı yatırımlar yapılmıştır.

Afrika

Afrika ülkelerinde ekonominin tarıma dayalı olması, uygun iklim koşulları ve ucuz işçilik gibi avantajlar süs bitkileri üretiminin gelişmesine neden olmuştur. Afrika'da; Kenya, Tanzanya, Zimbabve, Uganda, Zambia, Etiyopya gibi ülkeler önemli üreticilerdir. Afrika'da kesme çiçek üretimi yapan geleneksel aile tarlaları çok azdır. Üretim alanları profesyonel şirketler tarafından işlenmekte olup, yabancı yatırımcıların sahip olduğu büyük ölçekli fidanlıklardan oluşmaktadır. Afrika'da çiçek üretimi yıllık ortalama % 10'un üzerinde bir artış oranına sahiptir. Afrika menşeli çiçeklerin Avrupa süpermarketlerinde giderek artan payı da üretim ve lojistik konularındaki büyük gelişimin göstergesidir. Afrika çiçek endüstrisi Avrupa pazarına odaklanmış durumdadır. Afrika'da üretilen çiçeklerin % 90'ının Avrupa'da satıldığı tahmin edilmektedir.

A) ÇİÇEK SOĞANLARI

Dünya üzerinde, çok geniş bir yayılış alanına sahip olan çiçek soğanlarının, özellikle Balkanlar, Kafkasya ve Anadolu'da yoğunlaştığı bilinmektedir. Günümüzde artan çevre koruma bilinci nedeni ile doğal çiçek soğanlarının doğal dengesinin korunması için önlemler alınmıştır. Bu kapsamda, doğadan sökülen soğanların ihracatı önemli ölçüde azaltılarak, bu soğanların üretim alanlarından sağlanması temel düşünce olmuştur. Dünya üzerinde yaklaşık 32.924 .hektarlık bir üretim alanında çiçek soğanları üretimi yapılmaktadır.

Dünya üzerinde önemli ithalatçı ülkeler aşağıdaki tabloda verilmektedir. En önemli ithalat Avrupa Birliği'nde yapılmakta olup; önemli ithalatçı ülkeler Almanya, İngiltere, İsveç, Danimarka ve Hollanda'dır.

B) KESME ÇİÇEKLER

Dünya üzerinde toplam 550.900 ha alanda kesme çiçek üretimi yapılmaktadır. Üretim alanları en fazla Asya, Güney Amerika ve Avrupa'da yoğunlaşmıştır. Toplam üretim alanlarının % 65'i Asya, % 18'i Güney Amerika, % 9'u Avrupa 'da yer almaktadır.

Tablo: Kesme Çiçek Üretim Alanları (ha)

	ÜRETİM ALANI (ha)
AVRUPA	52.000
ORTA DOĞU	4.100
AFRİKA	16.300
ASYA /PASİFİK	360.000
KUZEY AMERİKA	18.500
ORTA/ GÜNEY AMERİKA	100.000
TOPLAM	550.900

Kaynak: AIPH Statistical Yearbook , 2011

Dünya Kesme çiçek üretiminin yapıldığı en önemli ülkeler sırasıyla Hindistan, Çin, Brezilya, Meksika, Japonya, ABD, Güney Afrika Cum., İtalya, Tayland, Ekvador, Kolombiya ve Hollanda'dır.

Hindistan, Çin, Brezilya, Meksika, Japonya, ABD, Tayland gibi önemli üreticiler olmalarına üretimi kendi iç pazarlarına yönelik yapmaktadırlar. Ekvador, Kolombiya gibi üreticiler ise ihracata yönelik üretim yapmaktadır.

Türkiye, dünya kesme çiçek üretiminde % 0,2'lik bir paya sahiptir.

Tablo: Ükelere Göre Kesme Çiçek Üretim Alanları (ha)

ÜLKE	ÜRETİM ALANI (ha)
HİNDİSTAN	183000
ÇİN	133767
BREZİLYA	51437
MEKSİKA	23417
JAPAN	18800
ABD	17537
GÜNEY AFRİKA CUMH.	11461
İTALYA	11318

TAYLAND	9280
EKVADOR	8893
KOLOMBİYA	7900
HOLLANDA	7664
KORE	7185
ALMANYA	7167
FRANSA	5723
AVUSTRALYA	5335
TAYVAN	5294
BİRLEŞİK KRALLIK	5246
POLONYA	4593
KOSTA RİKA	4500
İSRAİL	2700
İSPANYA	2693
KENYA	2180
ETİYOPYA	2000
MALEZYA	2000
TÜRKİYE	1326
DİĞER ÜLKELER	8484
TOPLAM	550900

Kaynak: AIPH Statistical Yearbook , 2011

Dünya kesme çiçek ihracatının ülkelere göre dağılımı aşağıda verilmektedir. Kesme çiçek ihracatının % 55'i Avrupa ülkeleri, % 26'sı Amerika ülkeleri, % 10'u Afrika ülkeleri, % 8'i Asya ülkeleri tarafından yapılmaktadır. En önemli ihracatçı ülkeler, Hollanda, Kolombiya, Ekvador, Kenya ve Etiyopya'dır.

DÜNYA KESME ÇİÇEK İHRACATI (Değer: Milyon Euro)		
	2010	2009
HOLLANDA	2.615	2.538
BELÇİKA-LUKSEMBURG	186	118
İTALYA	60	54
ALMANYA	30	32
İSPANYA	23	24
DANİMARKA	2	3
AVRUPA	3070	2900
İSRAİL	118	70
TAYLAND	62	55
KORE	60	41
ÇİN	146	134
TAYVAN	22	11
SİNGAPUR	20	18
TÜRKİYE	20	17
HİNDİSTAN	16	11
ASYA	500	400
KENYA	233	285
ETİYOPYA	120	94
G. AFRİKA	23	20
ZİMBABVE	18	240
AFRİKA	730	540
KOLOMBİYA	935	752

EKVADOR	450	378
ABD	28	28
KOSTA RİKA	26	25
KANADA	17	16
MEKSİKA	15	17
AMERİKA	1500	1350
AVUSTRALYA	24	22
TOPLAM	5.824	5.212

Kaynak: AIPH Statistical Yearbook , 2011

Dünya kesme çiçek ithalatının ülkelere göre dağılımı aşağıdaki tabloda verilmektedir. En önemli ithalatçı ülkeler Almanya, İngiltere, ABD, Hollanda ve Rusya'dır.

Tablo: Dünya Kesme Çiçek İthalatı (Değer: Milyon Euro)

ÜLKELER	2010	2009
ALMANYA	777	777
HOLLANDA	535	560
BİRLEŞİK KRALLIK	695	593
FRANSA	352	364
RUSYA	423	359
İSVİÇRE	132	120
İTALYA	173	149
AVRUPA	3.950	3800
JAPONYA	261	217
TAYVAN	3	3
ÇİN	12	11
SİNGAPUR	25	21
ASYA	390	350
ABD	638	550
KANADA	90	81
AMERİKA	910	805
AVUSTRALYA	17	18
TOPLAM	5.267	4.973

Kaynak: AIPH Statistical Yearbook , 2011

Türkiye de Süs Bitkileri Sektörü

Türkiye, süs bitkileri yetiştiriciliğinde uygun iklimsel ve coğrafi koşulları, pazar ülkelere yakınlığı ve ucuz işgücüne sahip olması gibi nedenlerle önemli avantajlara sahiptir.

Türkiye’de ticari anlamda kesme çiçek üretimi, 1940’lı yıllarda İstanbul ve çevresinde başlamış, daha sonra Yalova da önemli bir üretim merkezi konumuna gelmiştir. 1985 yılından itibaren Antalya’dan yapılmaya başlayan kesme çiçek ihracatı, çiçek üretim alanlarını bu bölgede hızla artırmıştır. İhracata yönelik üretimin dolaylı yollarla teşvik edilmesi ve bitki materyali ithaline getirilen kolaylıklar, kesme çiçek üretim alanı ve miktarında önemli artışların ortaya çıkmasını sağlamıştır.

ÜRETİM

Türkiye, süs bitkileri yetiştiriciliğinde uygun iklimsel ve coğrafi koşulları, pazar ülkelere yakınlığı ve ucuz işgücüne sahip olması gibi nedenlerle önemli avantajlara sahiptir. Türkiye’de 2009 yılında toplam 3.359 ha. alanda süs bitkileri üretimi yapılmaktadır. Üretim alanlarının yıllara göre değişimi aşağıdaki tabloda verilmektedir. 2009 yılı verilerine göre Türkiye süs bitkileri üretiminin % 62’sini iç ve dış mekan bitkileri, % 36’sını kesme çiçekler, % 2’sini doğal çiçek soğanları oluşturmaktadır.

Tablo : Türkiye Süs Bitkileri Üretim Alanları (ha)

SÜS BİTKİLERİ ÜRETİM ALANLARI (2008-2009)					
ÜRÜN GRUPLARI	Cam Sera	Plastik Sera	Açık Alan	Toplam	%
Dış Mekan Bitkileri	6	98	1.863	1.968	59
Kesme Çiçekler	47	890	274	1.212	36
İç Mekan Bitkileri	5	102	5	113	3
Çiçek Soğanları	0	9	55	64	2
TOPLAM	58	1.101	2.199	3.359	100

Kaynak: T.C. Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Türkiye’de 28 ilde süs bitkileri üretimi yapılmaktadır. Üretimin en fazla yapıldığı iller sırasıyla İzmir, Sakarya, Antalya, Yalova, Bursa ve Isparta’dır. Antalya ve İzmir kesme çiçek üretiminde en önemli illerdir. Marmara ve Ege Bölgesinde (İstanbul, Yalova, İzmir, Aydın) yapılan kesme çiçek üretimi genellikle iç pazara yöneliktir. Antalya bölgesinde ise çoğunluğu seralarda olmak üzere yüksek kaliteli ve ihracata yönelik üretim yapılmaktadır.

Sakarya, Yalova, İstanbul, Adana, Osmaniye iç ve dış mekan bitkileri üretiminde önemli yere sahiptir. Sakarya bölgesi de istatistiklerden görülmeyen ama son 5 yıldır çok önemli dış mekan süs bitkileri üretimi yapılan bir bölgedir. Bu bölgede üretimin ihracata yönelik konumlandırıldığı 500 hektara yakın üretim alanı bulunmaktadır. Özellikle Sakarya merkez olmak üzere Arifiye, Sapanca, Pamukova ilçelerinde yoğun üretim alanları görülmektedir.

Tablo : İllere Göre Süs Bitkileri Üretimi 2009

İLLER	ÜRETİM ALANI (da)	PAY (%)
İzmir	8.016	24
Sakarya	7.034	21
Antalya	5.058	15
Yalova	4.541	14
Bursa	3.220	10
Isparta	1.522	5
Kocaeli	946	3
Balıkesir	468	1
Samsun	425	1
Adana	422	1
Diğer	1.938	6
TOPLAM	33.590	100

Kaynak: T.C. Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Türkiye'de Süs Bitkileri İhracatı

Türkiye süs bitkileri ihracatındaki ana ürün grupları canlı bitkiler (iç ve dış mekân bitkileri, fideler, fidanlar), kesme çiçekler, çiçek soğanları, yosunlar ve ağaç dallarıdır.

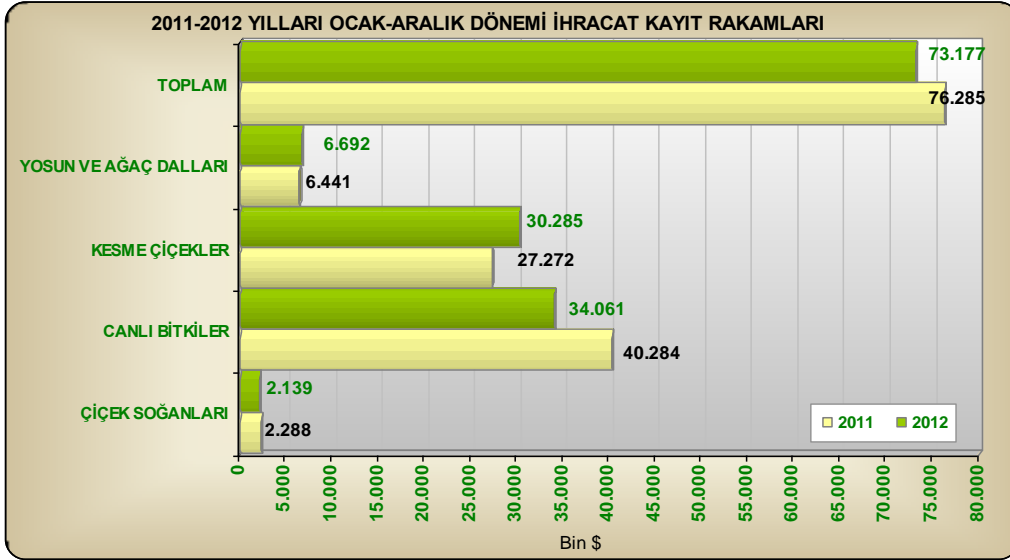
Türkiye'den süs bitkileri ihracatı 20 yıl önce başlamıştır ve her yıl düzenli gelişim göstermektedir. Türkiye'nin süs bitkileri ihracatının yıllar itibariyle gelişimi aşağıdaki tabloda verilmektedir.

TABLO-6 Türkiye Süs Bitkileri İhracatı

YILLAR	DEĞER (1.000 Dolar)
2000	12.956
2001	14.282
2002	22.299
2003	31.485
2004	37.748
2005	36.229
2006	40.522
2007	46.447
2008	45.524
2009	49.150
2010	56.189
2011	76.285
2012	73.176

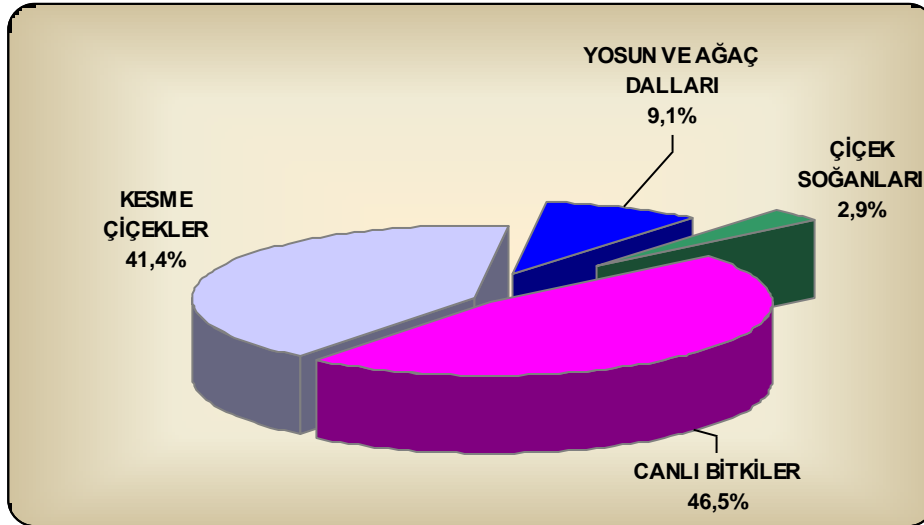
Süs bitkileri ve mamulleri ihracatı 2012 yılında toplam 73 milyon 176 bin \$'a ulaşmıştır.

Grafik: Türkiye Süs Bitkileri ve Mamulleri İhracatı

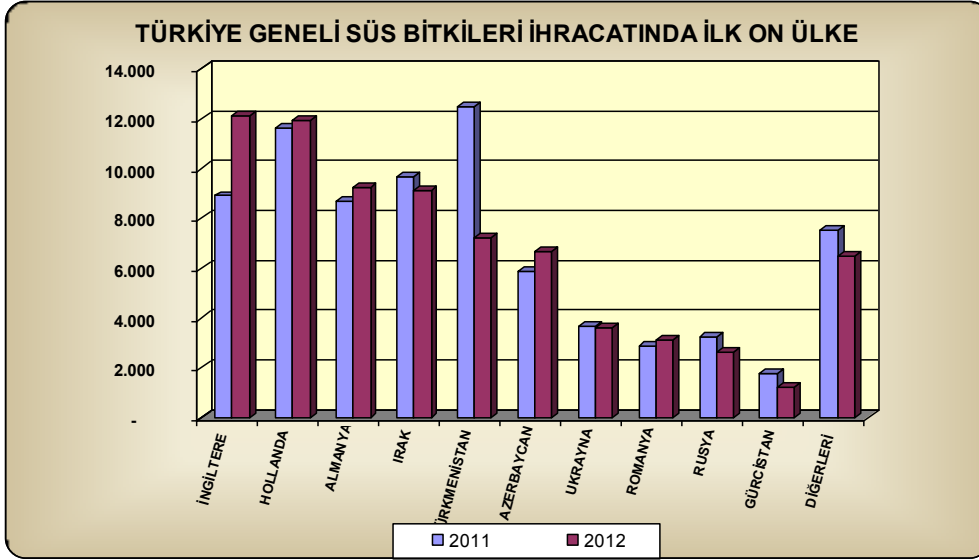

Türkiye süs bitkileri ihracatının mal gruplarına göre dağılımı aşağıdaki tabloda yer almaktadır. Önemli ürün gruplarımızdan canlı bitkiler ihracattan %47 pay alırken, canlı bitkileri kesme çiçek (%41), yosunlar ve ağaç dalları (%9) ve çiçek soğanları (%3) izlemektedir.

Grafik: Türkiye Süs Bitkileri ihracatının Mal Gruplarına Göre Dağılımı

Sektörün ihracatında İngiltere ilk sırada yer alırken, Hollanda, Almanya, Irak, Türkmenistan, Azerbaycan, Ukrayna, Romanya, Rusya ve Gürcistan ilk on sırada yer alan diğer ülkeler olmuştur.

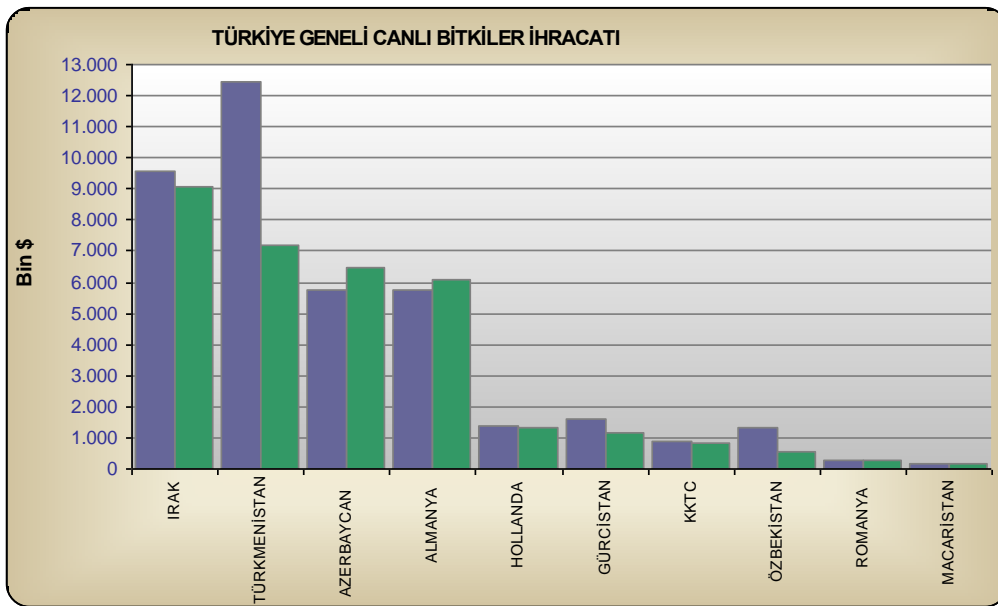
Grafik: Türkiye Süs Bitkileri İhracatının Ükelere Göre Dağılımı (Değer:1.000 \$)

Çiçek Soğanları

Çiçek soğanları ürün grubunda ise 2012 yılında toplam 2.138.675 \$'lık ihracat kaydedilmiştir. Bu ürün grubunda en önemli pazarımız Hollanda olup; ihracatın % 97'si Hollanda'ya yapılmaktadır. Hollanda'ya ihracatımız geçtiğimiz yıl aynı döneme göre değer bazında % 9 azalmıştır.

Canlı Bitkiler

2012 yılında ihracattan değer bazında %47 pay alan **canlı bitkilerde** ihracat %15 azalış göstererek 34 milyon 060 bin \$'a düşmüştür. Almanya ve Azerbaycan pazarlarında canlı bitkiler ihracatımız artmaya devam etmiştir. Bu ürün grubunda Almanya'ya yönelik ihracatımız geçen yıla kıyasla 2012 yılında % 5, Azerbaycan'a ihracatımız ise % 13 artış göstermiştir.

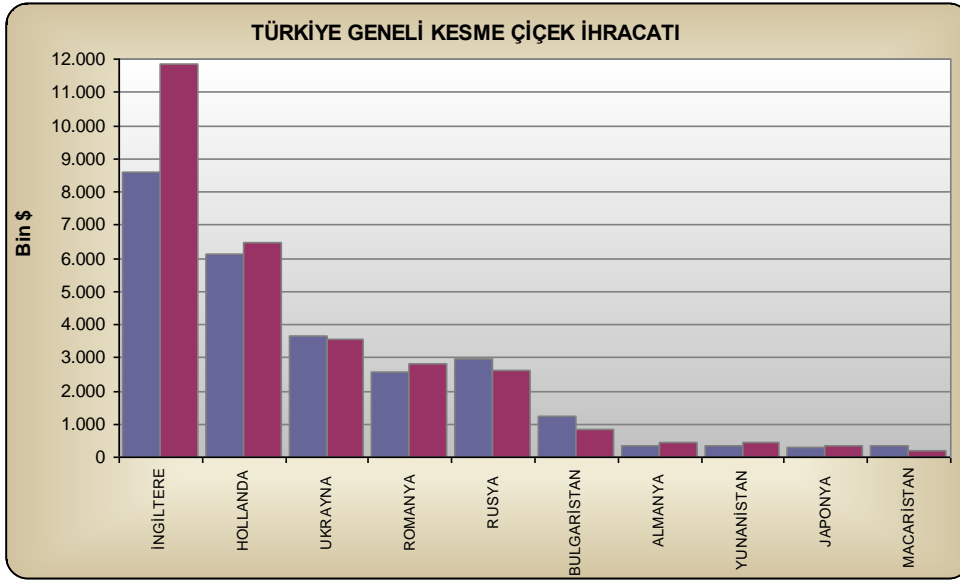
Grafik: Canlı Bitkiler İhracatının Ükelere Göre Dağılımı (Değer:1.000 \$)

Çelik ve fideler faslında yer alan bitki çoğaltım materyali ihracatının önceki yıllardaki konumuna gelebilecek teknolojik yetkinliğe ve yatırım boyutuna ulaşması, umut vaat edici bir görünüm oluşturmaktadır. Türkiye'deki yasal mevzuatların ve yetişmiş ara eleman sıkıntısının aşılması halinde inanılmaz bir potansiyelin açığa çıkacağı bilinmektedir. Tedarikçi ülke olmak adına Türkiye'nin alternatifi pozisyonunda bulunan Kenya, Etiyopya ve Sri Lanka gibi ülkelerin mevcut lojistik sorunları ve buna bağlı maliyetlerinin yüksekliği ülkemiz lehine önemli birer avantaj unsurudur.

Kesme Çiçekler

İkinci önemli ürün grubu olan **kesme çiçeklerde**; 2012 yılı on iki aylık dönemde ihracat %11 artış göstererek, 30 milyon 284 bin dolara ulaşmıştır. Kesme çiçek ihracatında en önemli pazarlar sırasıyla İngiltere, Hollanda, Ukrayna ve Romanya olmuştur.

Grafik: Kesme Çiçek İhracatının Ükelere Göre Dağılımı (Değer:1.000 \$)

Yosun ve Ağaç dalları

Yosun ve ağaç dalları ürün grubunda %4 oranında ihracat artışı olmuş ve 2012 yılında toplam 6 milyon 692 bin \$'lık ihracat kaydedilmiştir. Almanya, Hollanda ve ABD ilk üç pazar olarak yerini almıştır. Bu ürün grubunda yer alan süs amaçlı çelenkler en önemli ihraç kalemi olup, özellikle, paskalya, yılbaşı vb. önemli günlerde ihracatı artmaktadır.

YÖNETİCİ ÖZETİ

ÇALIŞTAYIN AMACI, YÖNTEMİ ve AKIŞI

Rapor üç ana bölümden oluşmaktadır: yukarıda belirtilen sektörün dünyadaki Türkiye deki yeri tarımsal kapladığı alanlar ve ihracat rakamlarının bulunduğu sektöre bakış ardından da Yönetici Özeti ve Çalıştay notlarından oluşmaktadır.

Yönetici Özeti;

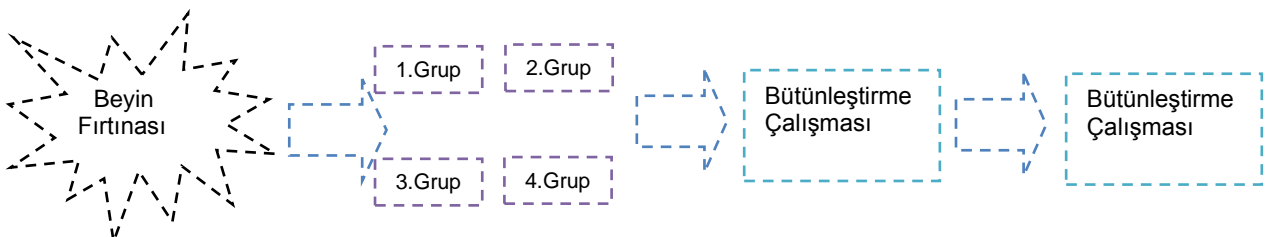
Bu rapor 18-19-20 Ocak tarihlerinde, Orta Anadolu süs Bitkileri İhracatçıları Birliği OAİB ve Süs Bir tarafından Süs Bitkileri sektörünün geleceğini tasarlamak ve mevcut sorunlarını belirlemek amacıyla düzenlenmiş olan OAİB-SÜSBİR Ortaklaşa Rekabet ve Sektör Birlikteliği Ortak Akıl Toplantısının tutanağını içermektedir. Toplantıya OAİB Başkanı, SÜS BİR Başkanı Süs Bitkileri İhracatçıları Derneği Başkanı ve OAİB ve SÜS BİR üyeleri katılmıştır.

Çalışmamız, ön hazırlık, ortak akıl toplantısının uygulanması ile sonuçların derlenmesi ve raporlanması olmak üzere üç ana fazdan oluşmaktadır.

Hazırlık aşamasında OAİB Yönetim Kurulu Başkanı, İhracatçı Birliği Uzmanı ve Süs Bir Genel Sekreteri ile görüşmeler yapılmış, Ortak akıl toplantısının katılımcı listesi belirlenmiş ve toplantı da tartışılan Ortaklaşa Rekabet ortak akıl toplantısı hazırlanmıştır.

Ortak akıl toplantısı akışı içerisinde aşağıdaki adımlar gerçekleştirilmiştir:

- Mevcut süreçte süs bitkileri sektörünün sorunlarının dile getirildiği bir beyin fırtınası seansı ile başlayan toplantı, Süs Bitkileri sektörünü en fazla etkileyip değiştirebilecek akımların belirlendiği "gelecek akımları" grup çalışması ile devam etmiştir. Grup çalışmalarından sonra grupların öne çıkardığı akımlar ortaklaştırılmış ve ortaya çıkan "ortak akıl" katılımcılarla değerlendirilmiştir.
- Katılımcılar "Gelecek Tasarımı Çerçevesi" doğrultusunda Süs Bitkileri sektörün vizyonuna geleceğine ve hedeflerine yönelik stratejik kurgu çalışmasını gruplara bölünerek gerçekleştirmişlerdir. Çalışma gruplarının tasarımları daha sonra bütünleştirilmiş ve üzerinden geçilmiştir.
- Gelecek tasarımı aşamasında ortaya çıkan önemli başlıklar oluşturularak. Grup halinde Süs Bitkileri Sektörünün vizyonu oluşturulmuştur.
- Katılımcılar, beyin fırtınası sonucu elde edilen sorunlar ve çözüm önerilerinin muhataplarını da belirleyerek ilgili başlıklarda bir başka ortak akıl toplantısı ile konu nun muhatapları ile çözüm önerilerinin birlikte belirlenmesi kararına varmıştır

ORTAKLAŞTIRILMIŞ SORUNLAR

18.OCAK 2013 Günü yapılan toplantı sonucu oluşan fikirler ve sorunlar aşağıda toplu halde sunulmuştur.

1. Arazilerin fiyatı yüksek, tarıma yönelik arazi ihtiyacı var. Devlet arazilerinin özel sektörde tarıma kazandırılması gerekir.
2. Sektörün gücünün sektör içi ve devlet nezdinde farkına varabilmek.
3. Sektörün kalifiye elemana ihtiyacı var.
4. Sektör üretim planlaması yapmalı, kar maksimizasyonu sağlanmalı.
5. Devletin sübvansiyonları sağlaması, ithalatın üreticiye olan zararları minimize edilmeli.
6. Süs bitkileri bir sektördür. Devlet (Tarım bakanlığı ve orman bakanlığı) birim oluşturmalı ve saha tecrübesi olmalı.
7. Sektör tanımının yapılması, sınırlarının belirlenmesi.
8. Kesme çiçekte ürün çeşitliliğine girilmesi gerekiyor.
9. Saksı ve süs bitkilerinde ihracata destek.
10. Ürettiğimiz ürünlerin üretilen yere uygun destek verilmesi.
11. Araştırma kuruluşları ve üniversiteler sektörle iş birliği içinde olmalı.
12. Sektörün kayıt dışından çıkarılması, kayıt altına alınması.
13. Pazarlamada bilinçsiz rekabet olduğunu düşünüyoruz.
14. AR-GE çalışmaları sektör gerçeklerine uygun olarak organize edilmeli.
15. İthalata kota konmalı. İthalatı üretici yapmalı. İthalat payı firma büyüklüğüne göre belirlenmeli.
16. İhracat ve ithalatta karantina uygulamalarında şehirler arası farklılığın olması.
17. Kurumlardaki döner sermayenin kaldırılması.
18. İhracat ve ithalat firmalarının yurtdışı seyahatlerinin özellikle vize konularında kolaylaştırılması.
19. Sektörün sadeleştirilmesi. Sanayiden mi tarımdan mı faydalanacağız/etkileneceğiz. Sektör tanımlanmalı.
20. Tarım kredilerinin sektöre uygulamasındaki sorunlar.
21. Ziraat Bankası.
22. Tanıtım grubunun ithalattan oran alması, gelir sağlaması.
23. Dış mekan bitkilerinin üretim, satış v uygulamada standardizasyon yetersizliği.
24. Kamu ihalelerinde teknik şartnamelere uyum.
25. Sera modernizasyonunda uzun vadeli yatırım kredisi sağlanması.
26. Sektördeki her türlü seralara sigorta şirketlerinin sigorta imkanını sağlaması.
27. Yeni iş güvenliği yasının, meslek standartlarının sektöre yansması.
28. Ziraat Bankasının verdiği kredilerden komisyonun kaldırılması.
29. Ruhsatsız ilaç sorunu sektörde problemdir.
30. Süs bitkileri ürünleri içeren geniş kapsamlı mezat oluşturmalı.
31. Sektörde sıra dışı neler yapılabilir.
32. Aynı iş kolundaki firmaların örgütlenmesi.

33. Tarım bakanlığındaki araştırma kuruluşlarının kapatılarak kaynaklarının özel sektöre aktarılması.
34. İthalat yapan ülkelerde keyfi gümrük uygulamaları (değişmesi gereken gümrük uygulamaları).
35. Ürün veya tür bazında çalışma gruplarının olmaması.
36. 500 milyon \$ ihracat hedefini yakalamak için yapılması gerekenler.
37. Organize tarım bölgelerinin kurulması.
38. Ürün çeşitliliği ve desteklenmesi.
39. Uluslar arası pazarda aktör olunmasının başarılması (dünya ölçeğinde rol almak)
40. Üretim ve satış aşamasındaki bürokratik engeller.
41. Süs bitkileri sektörünün islah çalışmalarının gerçekleştirilmemesi.
42. Sektör içi ortak çalışma kapasitesinin geliştirilmemesi./ bilgi alış verişinin olmaması.
43. Maliyetlerin rekabetçi olmaması.
44. Enerji maliyetinin yüksek olması
45. Desteklerin doğru yerlere aktarılmaması.
46. KDV nin %18 in altına düşürülmemesi.
47. Kayıt dışının olması.
48. Yatırım ve üretimde finansal kaynaklara ulaşım sorunu.
49. Orman bakanlığı ile sondaj (yer altı suları) kullanımında yaşanan sorunlar.
50. Üretimin kayıt altına alınmaması
51. Devlet destek ve teşviklerinin kapsamı.
52. Elektrik kullanımının ticarethaneden ödenmesi.
53. Tarım sektöründe çalışan işçilerden gelir vergisi alınması.
54. Kaliteli üretim uluslararası standardı sağlayamama
55. Karantina ile ilgili farklı uygulamaların irdelenmesi.
56. Gümrükte uygulanan farklı mesai ücretleri.
57. Gümrüklerden hızlı geçiş sağlanamaması
58. Bulgar gümrüklerinde yapılan denetim. Denetimde gerekli taşıma şartlarının korunması.
59. Tarım sigortasının sektöre uyarlanması, iyileştirme yapılması.
60. Tanıtım grubu ve Süs-Bir için ödenen aidatların makul seviyelerde olmaması.
61. Tanıtım grubunun etkin kullanılmaması.
62. Çelik ve fide ithalatındaki karantina uygulamalarının düzenlenmesi.
63. Gelecekte islahçı haklarında yaşanacak sorunlar.
64. İhracattan alınan masrafların asgari düzeye indirgenmesi.
65. İhracat yapılacak ürünlere nakliye desteğinin sağlanması.
66. 5553 sayılı tohumculuk yası.
67. 5996 bitki pasaportunu içeren yasanın yaratacağı sorunlar.
68. EXPO 2016 Antalya'ya sektörün hazırlanması.
69. Mevcut seralara sigorta imkanı sağlanması.
70. Tarım alanlarının imara açılması.
71. Hasat sonrası işlemlerde firma kabiliyetlerinin yükseltilmesi.

72. Ruhsatsız ilaç kullanımı ve listelenmesi.
73. Sertifikasyonda standartların sağlanmasında yaşanan sorunlar.
74. Süs bitkilerinin iç Pazar tüketiminin artırılması.
75. Sektörde kurumlaştırmanın özendirilmesi.
76. Yerel rekabet yerine uluslararası rekabet yapılması.
77. Rusya'daki karantina uygulanmalarındaki düzensizliğin çözülmesi.
78. Ekonomi ve tarım bakanlığı tarafından hazırlanan yönetmeliklerin uygun olamaması.

2. GÜN 19 Ocak günü yapılan toplantılarda grup çalışmaları yapılarak ortak konu başlıkları altında vizyona ve hedefe engel teşkil ettiği düşünülen konu başlıkları netleştirilmiştir.

- DEVLET VE YASAL GELİŞME
- YATIRIM, DESTEK, SİGORTA VE KREDİLER
- SEKTÖR FARKINDALIĞI
- İNSAN KAYNAĞI
- AR-GE

Yukarıda belirtilen konu başlıkları altında alt başlıklar oluşturulmuştur.

BÜTÜNLEŞTİRİLMİŞ GELECEK TASARIMI**VİZYON**

Ülke kaynaklarını gözetererek, yasal mevzuata uygun, çalışan ve müşteri memnuniyeti sağlayan, Türkiye'nin süs bitkileri üreten ve pazarlayan bir ülke olduğunu, dünyaya gösterecek sektörsel bilincin ve farkındalığın oluşturulması.

ANA HEDEFLER

- Ülkemiz süs bitkileri sektörünü Avrupa ve Orta Doğunun merkezi haline getirmek.
- Ülkemizde tarımsal üretim bölgeleri oluşturmak ve sektörü toplulaştırmak.
- 2023 yılında 100 ülkeye ihracat yaparak 1 milyar \$ ihracat yapmak.
- Süs bitkilerinde ıslah çalışmaları yaparak royalteleri bize ait olan ürünler elde etmek.
- Resmi kurumların ve yurt dışı mütaahit firmaların %100 Türkiye üretimi ürün kullanmalarını sağlamak.
- Ürettiğimiz ürünleri kendimizin satabileceği nihai satış alanları oluşturmak
- 2016 EXPO Botanik nihai çalışmalarıyla dünya ülkelerine süs bitkileri sektörünün gücünün gösterilmesi.
- Yeni oluşacak dünya düzeninin düşünerek ülkemizde en büyük mezarı kurmak.

1. DEVLET VE YASAL GELİŞME

- Devlet arazilerinin özel sektör için tarıma kazandırılması ve içinde mezarı sisteminin kurulması ve Organize tarım bölgelerinin oluşturulması.
- Orman ve Su İşleri Bakanlığı yer altı sularının kullanılması rejiminin görüşülmesi.
- Tarım alanlarının imara açılması problemi.
- Gümrük ve ihracat işlemlerinin kolaylaştırılması, vize kolaylığı, masraflar, gümrük uygulamaları.
- 5553 Sayılı Tohumculuk Yasası ve 5996 Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu –Bitki Pasaport uygulaması

- Zirai karantina mevzuatlarının sektör gerçeklerine uygun hale getirilmesi
- Enerji maliyetlerinin düşürülmesi
- Ekonomi Bakanlığı ve Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı tarafından hazırlanan yönetmeliklerin sektör gerçeklerine uygun olmaması.
- Sektörün envanterinin çıkarılarak kayıt altına alınması
- Sektörde KDV oranlarındaki eşitsizliğin giderilmesi

2. YATIRIM, DESTEK, SİGORTA VE KREDİLER

- Sera, tesis yapım ve modernizasyonunda uzun vadeli yatırım kredisi sağlanması. Uzun vadeli amaca uygun, proje destekli tarım kredilerinin yapılandırılması, tarımsal kredilere ulaşımın kolaylaştırılması, Ziraat Bankası-Kredi ve dosya masrafının azaltılması.
- 500 milyon \$ ihracat hedefini yakalamak için tüm sektörlerde üretim ve ihracatta verilmesi gereken teşvik ve destekler.
- Tarım sigortalarının sektöre uyarlanması iyileştirilme yapılması.
- Verilen desteklerin doğru yerlere aktarılması.

3. SEKTÖR FARKINDALIĞI

- Sektörün gücünün farkına varabilmesi. Devletin süs bitkileri sektörünü bir “sektör” olarak kabul ederek “varlığından” haberdar olması.
- Sektör içi ortak çalışma kapasitesinin geliştirilememesi ve mevcut bilgi alışverişinin istenilen seviyede olmaması.
- Sektörün EXPO 2016’ya hazırlanması için gerekli çalışmaların bir an önce başlatılması

4. İNSAN KAYNAĞI

- Sektörün kalifiye ve vasıfsız işçi ihtiyacı.
- Tarım sektöründe istihdamın üzerindeki maliyet yükünün azaltılması.

5. ARGE

- Ss bitkilerinde ürün çeşitliliğine geçilmesi ve AR-GE'ye önem verilmesi. AR-GE çalışmalarında, niversite ve araştırma kuruluşlarıyla iş birliği içinde çalışılmalı. İslah alışmaları gerçekleştirilmeli.

PROJELER

DEVLET VE YASAL GELİŞME ile İlgili Projeler

1. İlgili projelerin muhatapları:

- T.C Başbakanlık/Milli Emlak Genel Müdürlüğü
- Defterdarlık/ Maliye Bakanlığı
- Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı
- Orman ve Su İşleri Bakanlığı
- Hazine Müsteşarlığı
- Belediyeler

Devlet arazilerinin özel sektör için tarıma kazandırılması ve içinde mezat sisteminin kurulması ve Organize tarım bölgelerinin oluşturulması Projesi

- Uzman bürokratlar ile arazilerin tespiti, envanter çıkarılması için özel çalışma grupları kurulması
- Bölgelerdeki defterdarlıklardan milli emlak ve ıslah edilmemiş mera arazileri tespit edilerek Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığına, Orman ve Su İşleri Bakanlığı 'na başvurulması
- Süs Bitkileri retimi yapılan bölgelerde yeteri kadar büyüklükte Organize Tarım Bölgeleri kurulması ve altyapısının tamamlanması
- Organize Tarım Bölgelerinde harcanan enerji, işçilik gibi masrafların desteklenmesi. Özellikle Hazine arazilerinin toplulaştırılmasının sağlanarak tarım sektörüne kazandırılması. (Organize Tarım Bölgelerinin Avantajları; retim maliyetlerinin azaltılması, pazarlamayı geliştirme, verimlilik ve kalitenin artması.)
- Organize Tarım Bölgeleri ile birlikte mezatların oluşturulması. (Mezat sistemi ile kalite artışı, çeşit artışı sağlanması, taleplerin daha kolay karşılanması ve tahsilat zorluklarının da ortadan kalkmasına yardımcı olur. Küçük üreticilerin ufkunu açar, cesaret verir.)

2. İlgili projelerin muhatapları:

- Orman ve Su İşleri Bakanlığı

Orman ve Su İşleri Bakanlığı yer altı sularının kullanılması rejiminin görüşülmesi.

- Mevcut işleyişte yüksek olan üretim maliyetlerinin daha da artmaması için Orman ve Su İşleri Bakanlığı'nın sayaç takma girişiminin önüne geçilmesi ve damla sulama sisteminin bundan muaf tutulması.
- Tarımda su kullanımının sektöre, bölgeye göre değişiklik göstermesi sebebiyle konunun bu bağlamda da değerlendirilerek su rezervlerinin bölgesel olarak kapasitesine göre uygulanması.
- Mevsime ve ürüne göre su rejimi programının uygulanması.
- Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının da konuya muhatap olması sağlanmalı
- Süs Bitkileri Sektörünün üst kademede temsil edilmesi için ilgili Bakanlık nezdinde bir daire başkanlığı kurulması ve bu yapılanma için Süs-Bir ve Orta Anadolu Süs Bitkileri ve Mamulleri İhracatçıları Birliği tarafından girişim ve lobi çalışmalarının yapılması

3. İlgili projelerin muhatapları:

- Başbakanlık
- Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
- Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı
- İlgili Valilikler

Tarım alanlarının imara açılması problemi

- Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı tarafından tarım alanlarının imara açılmasının önlenmesi konusunda çalışmalar yapılması. (Susuz ve engebeli araziler ile 3. ve 4. sınıf tarım arazileri imara açılabilirler.)
- Çevre ve Şehircilik Bakanlığı nezdinde tarım arazilerinin korunması maksatlı lobi çalışmaları yapılması.
- Uluslararası firmaların uzun vadeli ve kalıcı yatırım yapması boyutunda da yine tarım arazilerinin imara açılmasının önüne geçilmesi.

4. İlgili projelerin muhatapları:

- Gümrük ve Ticaret Bakanlığı
- Ekonomi Bakanlığı
- Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Gümrük ve ihracat işlemlerinin kolaylaştırılması, vize kolaylığı, masraflar, gümrük uygulamaları.

- Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'na bağlı birimler ve gümrükler tarafından ihracattan herhangi bir bedel alınmaması (Döner sermaye vb).
- İhracatta karşı ülke tarafından gümrük çıkış kapılarında yaratılan zorlukların kaldırılması.
- İhracat yapan firmaların bitkisel üretimin katma değerinin yüksek olması sebebiyle ihracat ve karantina masraflarının tamamından muaf tutulması.
- Yurtdışı pazarlarla çalışan firmaların pazara hızlı ulaşımı ve iş kabiliyetinin artması için uzun süreli vize alım kolaylığı veya muafiyet/yeşil pasaport kolaylığı sağlanması.
- Bakanlıklar arası farklı uygulamaların olması (örneğin; Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı ve Gümrük ve Ticaret Bakanlığı) iş sürecinde sıkıntılar oluşturmaktadır.
- Tarım ile ilgili konularda Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığına, gümrük ile ilgili konularda Gümrük ve Ticaret Bakanlığı muhatap yazılar yazılmalı.
- Türkiye'deki gümrüklerin arasında standart uygulamaların sağlanması.
- Gümrük ve Ticaret Bakanlığı nezdinde süs bitkileri sevkiyatlarının ilgili gümrüklerden hızlı geçişi yönünde kolaylık sağlanması konusunda girişimde bulunulması

5. İlgili projelerin muhatapları:

- Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

5553 Sayılı Tohumculuk Yasası ve 5996 Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu –Bitki Pasaport uygulaması

- Süs Bitkileri sektörünü temsil eden bir kanun çıkması için çaba sarf edilmesi
- 5553 sayılı Tohumculuk yasası kapsamında süs bitkileri sektörünün kabul edilmemesinden dolayı yasaya bağlı bir yönetmelik çıkarılarak, bölgelerdeki farklı uygulamaların giderilmesi
- Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı bünyesinde Süs Bitkileri daire başkanlığının kurulması.
- 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu –Bitki Pasaportu uygulamasının üreticiye kapsamlı olarak anlatılması, ilgili kanunun yönetmeliklerinin hazırlanması, sektör paydaşları ile görüşülmesi.

6. İlgili projelerin muhatapları:

- Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı
- Ekonomi Bakanlığı

Zirai karantina mevzuatlarının sektör gerçeklerine uygun hale getirilmesi

- Karantina mevzuatında ithalattaki farklı uygulamaların araştırılması ve çözüm için Bakanlığa başvurulması ve konu hakkında ilgili birimlerle toplantı düzenlenmesi.
- Mevcut Zirai Karantina Yönetmeliği'nde bulunan aykırı durumların tespit edilerek, yeni yapılacak yönetmelikte revize edilmek üzere Bakanlığa ulaştırılması.
- Üreticilerin sorunlarının ele alınarak, ilgililere anlatılması.
- Uygulamadaki farklılıkların giderilmesi için Zirai karantina mevzuatının sektör paydaşlarının da görüşü alınmak suretiyle uluslararası yönetmeliklere uygun olarak revize edilmesi ve sektörde daha reel uygulanmasının sağlanması. Bu amaçla Ekonomi ve Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı nezdinde gerekli girişimlerin yapılması.

7. İlgili projelerin muhatapları:

- Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı
- Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı
- Ekonomi Bakanlığı

Enerji maliyetlerinin düşürülmesi

- Yenilenebilir enerji üretiminin hibe ve uzun vadeli kredilerle desteklenmesi.
- 2023'e kadar Antalya Körfezi deniz ulaşımı başlatılmalıdır. Mevcutta ticarethane tarifesinden kullanılan elektrik ücretlerinin düşürülmesi.
- Alternatif enerji kullanımını sağlamak.
- Üretimde enerji maliyetlerinin desteklenmesi (turizmde olduğu gibi ucuz elektrik, LPG desteği)
- Lisans düzeyinde, deniz turizmi üzerine en az 2 program açılmalıdır (2016, üniversiteler). Tarımsal elektrik, kömür, doğalgaz, su maliyetleri hakkında gerekli raporların hazırlanıp sunulması.

- Süs bitkileri sektöründe üretimin her aşamasında tarımsal elektrik kullanılmasının sağlanması için Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'na başvuruların yapılması

8. İlgili projelerin muhatapları:

- Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı
- Ekonomi Bakanlığı

Ekonomi Bakanlığı ve Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı tarafından hazırlanan yönetmeliklerin sektör gerçeklerine uygun olmaması.

- Yönetmelikler hazırlanmadan önce, üretim sahaları ziyaret edilerek, problemlerin tespit edilmesi.
- Bakanlık ve özel sektör temsilcilerinin katıldığı ortak bir toplantıda görüş ve önerilerin tespit edilmesi.
- Sektöre ait ayrı bir yapılanma oluşturulması (Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı bünyesinde Süs Bitkileri Daire Başkanlığı'nın kurulması).
- Ekonomi Bakanlığı ve Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı yönetmeliklerinin sektöre daha uygun hale getirilmek üzere revize edilmesi ve hazırlanacak yeni yönetmeliklerde sektör paydaşlarının da bilgisinin alınmasını sağlamak.

9. İlgili projelerin muhatapları:

- Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı
- Maliye bakanlığı,
- Sosyal Güvenlik ve Çalışma Bakanlığı

Sektörün envanterinin çıkarılarak kayıt altına alınması

- Sektördeki firmaların ve üretimin kayıt altına alınması için düzenlemeler yapılması.
- Sivil toplum örgütlerinin kayıt içinde kalınabilmesi adına ticari işletmelere baskı yapılması.
- KDV nin azaltılması.
- Türkiye'de doğru yerde doğru üretimin yapılması için süs bitkilerin üretim haritasını oluşturulması.

- Sektörün gücünün ortaya konulması ve arz talep dengesinin sağlanması için Türkiye’de hangi ürünün ne kadar üretildiği konusunda bir çalışma yapılmalı.

10.İlgili projelerin muhatapları:

- Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı
- Maliye bakanlığı,

Sektörde KDV oranlarındaki eşitsizliğin giderilmesi

- Süs Bitkilerinin lüks madde olarak değil, bir ihtiyaç olarak değerlendirilmesi ve bu sebeple mevcutta % 18 olan KDV oranının düşürülmesi için ilgili Bakanlıklar nezdinde gerekli girişimler yapılması. Bu sayede tüketimin artırılması ve sektörün kayıt altına alınması.

YATIRIM, DESTEK, SİGORTA VE KREDİLER ile İlgili Projeler

11. İlgili projelerin muhatapları:

- Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı
- Hazine Müsteşarlığı,
- Ziraat Bankası,
- Maliye bakanlığı,

Sera, tesis yapım ve modernizasyonunda uzun vadeli yatırım kredisi sağlanması. Uzun vadeli amaca uygun, proje destekli tarım kredilerinin yapılandırılması, tarımsal kredilere ulaşımın kolaylaştırılması, Ziraat Bankası-Kredi ve dosya masrafının azaltılması.

- Yatırımcılara Ziraat Bankası ve diğer finansman kuruluşları tarafından düşük faizli ve uzun süreli yatırım kredisi sağlanması. (2 yıl ödemesiz ve en az 5 -7 yıllık ödeme süresi olan yatırım kredisi verilmesi gibi).
- Organize Tarım Bölgesi kurulması, mezat kurulması, girdi maliyetlerinin desteklenmesi, kredi maliyetlerinin düşürülmesi ve vadelerin uzatılması.
- Ziraat Bankası kredilerinde komisyon alınmaması, hayat sigortasının üreticiden istenmemesi ve diğer formalitelerin azaltılması.
- Rekabetçi ortam oluşmaması için sübvansiyonla kredilerin diğer bankalar tarafından da kullanılmasının sağlanması.

12.İlgili projelerin muhatapları:

- Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı
- Hazine Müsteşarlığı,
- Ekonomi Bakanlıkları,
- Kalkınma Ajansları,
- Hazine Yatırım Teşvik Birimi.

500 milyon \$ ihracat hedefini yakalamak için tüm sektörlerde üretim ve ihracatta verilmesi gereken teşvik ve destekler.

- Organize tarım Bölgeleri kurulması, mezarların kurulması, girdi maliyetlerinin desteklenmesi, kredi maliyetlerinin düşürülmesi, vadelerin uzatılması.
-
- Navlun desteğinin gerçekleşmesi, teşviklerin artırılması.
- Ton başı ihracat desteklerinin dış mekan bitkileri için de kullanılması.
- Üretim ve ihracat aşamasında sektör gerçeklerine uygun ve uygulanabilir teşvik verilmelidir. Üretim desteklemelerinde her bölgede üretime uygun bölge desteklenmeli. (Üretim yeri değil üretim yapan desteklenmeli.)

1. İlgili projelerin muhatapları:

- Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı
- Ekonomi Bakanlıkları,

Tarım sigortalarının sektöre uyarlanması iyileştirilme yapılması.

- Sera ve fidanlıkların durumlarına göre sigorta primlerinin uygulanması.
- İçinde yetiştirilen ürüne göre seraların sınıflandırılarak sınıfa uygun sigorta primlerinin belirlenmesi.
- Tarım sigortalarının kapsamının süs bitkileri sektörü için uygulanabilir hale getirilmesi.
- Muafiyet oranlarının düşürülmesi.

2. İlgili projelerin muhatapları:

- Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı
- Ekonomi Bakanlıkları,

- Kalkınma Ajansları,
- Hazine Müsteşarlığı (Yatırım teşvik birimi),

Verilen desteklerin doğru yerlere aktarılması.

- Verilen desteklerin verimli üretimin yapıldığı bölgelere göre uyarlanması.
- Üretim desteklemelerinde, her bölgede üretime uygun bölgelerin desteklenmesi.

SEKTÖR FARKINDALIĞI ile İlgili Projeler

1. İlgili projelerin muhatapları:

- Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı
- Ekonomi Bakanlıkları,
- Kalkınma Ajansları,
- Süs Bitkileri Tanıtım Grubu,
- Süs-Bir,
- TİM

Sektörün gücünün farkına varabilmesi. Devletin süs bitkileri sektörünü bir “sektör” olarak kabul ederek “varlığından” haberdar olması. (Lobi).

- Görsel tanıtım, fuar katılımı/ziyareti, medya yayınları aracılığıyla yurtdışında sektörün işleyişinin devlet büyüklerine izlettirilmesi ve bu sayede sektör farkındalığının artırılması.
- Süs bitkileri sektörünün bilgi bankasını kurmak ve sektör planlamasını yapmak üzere Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü bünyesinde ayrı bir sektör daire başkanlığı oluşturulması.
- Üretici birliği ve ihracatçı birliğinin muhatap kurumlarla birlikte iş birliği içinde çalışması.

2. İlgili projelerin muhatapları:

- İhracatçılar Birliği,
- Süs-Bir ve ilgili dernekler

Sektör içi ortak çalışma kapasitesinin geliştirilememesi ve mevcut bilgi alışverişinin istenilen seviyede olmaması.

- Sektör paydaşlarının gerekli zamanlarda bir araya getirilerek problemlerin ve çözüm önerilerinin görüşülmesi.
- Sektörel ortak iletişim ağı kurulması, web sayfalarında karşılıklı link konularak tüm sektör paydaşlarına ulaşımın sağlanması.
- Sektör içindeki güç birliğinin artırılması.
- Sektörde mevcut bulunan STK'ların daha etkin ve paylaşıma yönelik çalışmalar yapmasının sağlanması.
- İlgili projelerin muhatapları:
  - Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı,
  - Ekonomi Bakanlığı,
  - Dışişleri Bakanlığı,
  - Kültür ve Turizm Bakanlığı,
  - Expo Ajansı

Sektörün EXPO 2016'ya hazırlanması için gerekli çalışmaların bir an önce başlatılması

- Sektör temsilcilerinin kendi aralarında bağımsız bir kurul oluşturup bir yol haritası hazırlanması. Sektörel eylem planı ve organizasyonun yapılması.
- Kontrol mekanizmaları kurularak kişilerin ve işlemlerin uygunluğunun kontrolü, şeffaflık, izlenebilirlik sağlanması.
- Expo ya uygun olarak, dış mekan fide konusunda sektörel kuruluşlar olarak etkinliğin artırılması ve üretim artırıcı metotlar uygulanması.
- Sektörün Expo 2016'ya hazırlanması için expo Ajansı ile temasa geçilmesi.

İNSAN KAYNAĞI ile İlgili Projeler

1. İlgili projelerin muhatapları:
  - Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı,
  - Milli Eğitim Bakanlığı

Sektörün kalifiye ve vasıfsız işçi ihtiyacı.

- Meslek okulları kurulması.
- Sektörün kalifiye çalışan sorununun çözülmesi için meslek kuruluşları tarafından kurslar düzenlenmesi.
- Orman Fakültelerinde, Ziraat Fakültelerinde, Meslek Yüksek Okulunda ve Meslek Liselerinde süs bitkileri derslerinin konulması ve son sınıf öğrencilerinin işletmelerde pratik eğitim yapmalarının sağlanması ve öğrencilerin sektöre entegre edilmesi.
- Vasıfsız işçilerin organize edilerek üretim bölgelerine kanalize edilmeleri sağlanmalıdır.
- Üretim işletmelerinde işçi evleri yapımına müsaade edilmesi ve bu konudaki bürokrasinin en aza indirilmesi.

2. İlgili projelerin muhatapları:

- Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı,

Tarım sektöründe istihdamın üzerindeki maliyet yükünün azaltılması.

- İstihdam üzerindeki mali yüklerin bölgesel teşviklerdeki gibi değerlendirilmesi ve uygulanması.

ARGE ile İlgili Projeler

1. İlgili projelerin muhatapları:

- Araştırma Enstitüsü ve Üniversiteler.

Süs bitkilerinde ürün çeşitliliğine geçilmesi ve AR-GE'ye önem verilmesi. AR-GE çalışmalarında, üniversite ve araştırma kuruluşlarıyla iş birliği içinde çalışılmalı. İslah çalışmaları gerçekleştirilmeli.

- AR-GE çalışmalarının ve ıslah çalışmalarının desteklenmesi.
- Sektöre göre AR-GE çalışması yapılması.
- Üniversite ve tarımsal araştırma kurumlarıyla iş birliğinin geliştirilmesi
- Belli bölgelerde, uygun çeşitlerin üretiminin desteklenmesi.

TOPLANTI YA KATILAN KURUMLAR VE KATILIMCILAR

Abdullah Okul	Süsbir Yönetim Kurulu Üyesi
Selahattin Altun	Süsbir Yönetim Kurulu Üyesi
Savaş Akcan	Süsbir Yönetim Kurulu Üyesi
Mustafa Çoban	Süsbir Yönetim Kurulu Üyesi
Erol Kaya	Süsbir Yönetim Kurulu Üyesi
Yakup Göncüoğlu	Süsbir Yönetim Kurulu Üyesi
Osman Yanık	Süsbir Yönetim Kurulu Üyesi
Bilal Tarık Dede	Süsbir Yönetim Kurulu Üyesi
M. Adil Özbek	Süsbir Genel Sekreter

Osman Bağdatlıoğlu	Süs Bitkileri İhracatçıları Birliği Yön Kur. Başkanı
İsmail Yılmaz	Süs Bitkileri İhracatçıları Birliği Yön. Kur. Bşk. Yrd.
Ömer Gündeşlioğlu	Süs Bitkileri İhracatçıları Birliği Yön. Kur. Bşk. Yrd.
Harun Yeter	Süs Bitkileri İhracatçıları Birliği Yön. Kur. Üyesi
Lütfi Göbüş	Süs Bitkileri İhracatçıları Birliği Yön. Kur. Üyesi
Erkut Işık	Süs Bitkileri İhracatçıları Birliği Yön. Kur. Üyesi
Saban Okur	Süs Bitkileri İhracatçıları Birliği Yön. Kur. Üyesi
Semsettin Kayaaltı	Süs Bitkileri İhracatçıları Birliği Yön. Kur. Üyesi
Özkan Aydın	Orta Anadolu İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliği
Sevgin Utluluğ	Orta Anadolu İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliği
Gülşen Bay	Orta Anadolu İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliği
Salih Durmazkan	Antalya Tarım Üretim Danışmanlık ve Pazarlama A.Ş.
Haydar Bülent Yıldırım	Ün Çiçekçilik Tarım İnş.Nak. Tur.Tic.San.lth.lhr.Ltd.Şti.